

အာဇာနည်နေ့ (သို့ မဟုတ်) နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှုကြီး

(၁)

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ရက်နေ့ စနေနေ့ နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၇ မိနစ်တွင် အတွင်းဝန်များရုံးမှာ တိုင်းပြည် ကျွန်ဘဝက လုံးဝလွတ်မြောက်ရေးနဲ့ စစ်ပြီးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အစည်းအဝေးထိုင်နေကြတဲ့ အမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်တဲ့ ပဆပလ ကြားဖြတ်အစိုးရ ဝန်ကြီးတွေလုပ်ကြံခံရတဲ့ နိုင်ငံတော်လုပ် ကြံမှုကြီးဖြစ်ပွားခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီနေ့က ရန်ကုန်မြို့ရဲ့ ရာသီဥတုဟာ ‘ မိုးလင်းကတည်းကပင် ကောင်းကင်သည် အုံးမှိုင်းညိုမှိုင်း လျှက်ရှိသည်။ တိမ်တိုက်ဟူ၍ ဘာမျှ ကြည်လင်စွာမမြင်ရ။ မိုးကိုကြည့်ရသည်မှာ မြူသန်းနေသော ပင်လယ်ပြင်ကြီးလို ဝိုးဝိုးဝါးဝါးနေသည်။ မိုးသည် ကင်းကင်းလွတ်လွတ် စဲသည်ဟူ၍ မရှိဘဲ တဖွဲဖွဲ နေလိုက်၊ တဖြိုင်ဖြိုင်ရွာချလိုက်နှင့် နောက် စွေ၍နေလေသည်’ လို့ ဆရာဒဂုန်တာရာက ရေးသား မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

နံနက် ၁၀ နာရီခန့်မှာ တာဝါလိမ်း နေအိမ်ကနေ အတွင်းဝန်များရုံးမှာ ပြုလုပ်မဲ့ ဝန်ကြီးများအစည်း အဝေးကိုတက်ရန် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဟာ သူ့ရဲ့အပါးတော်မြဲ (ပီအေ) ဗိုလ်ထွန်းလှနဲ့အတူ ကား နက်ကလေး အာရ်အေ/ ၂၈၇၄ နဲ့ ထွက်လာခဲ့တယ်။ ၁၀နာရီ၁၀မိနစ်လောက်မှာ အတွင်းဝန်ရုံးရဲ့ အလယ်ဗဟို လှေကားခြေရင်းကို ဗိုလ်ချုပ်ကား ဆိုက်လာပြီး အစည်းအဝေးလုပ်မဲ့အပေါ်ထပ် သူ့ရုံး ခန်းကို အပါးတော်မြဲ ဗိုလ်လှထွန်းနဲ့အတူ တက်လာတယ်။ အဲဒီနေ့ကျမှ ဗိုလ်ချုပ်ဟာ ခါတိုင်းလို ယူနီဖောင်းဝတ်နဲ့မဟုတ်ဘဲ ရွှေဖလားရောင် ဘန်ကောက်လုံချည်၊ သနပ်ခါးရောင် မန္တလေးပိုး တိုက်ပုံနှင့် အဖြူရောင်သဲကြိုးတပ်ထားတဲ့ လေယာဉ်ပုံဖိနပ် စတာတွေနဲ့ မြန်မာဆန်ဆန် ဝတ်စား ဆင်ယင်ထားတာကို ထူးထူးခြားခြားတွေ့ရလို့၊ ‘ဗိုလ်ချုပ်က ဒီလိုတော့ အချောကြီးပဲ’ဟု ဦးဘ ဂျမ်းက လှမ်းနောက်လိုက်တယ်။

ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးရဲ့ ရုံးခန်းထဲမှာ အစည်းအဝေးပြုလုပ်ရန်အတွက် ရောဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသကို တိုင်းခန်းလှည့်လည်နေတဲ့ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာနဝန်ကြီး စောစံဘိုသင်း၊ အင်္ဂလန်မှ အပြန်လမ်း ခရီးမှာဘဲ ရှိနေသေးတဲ့ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်းနဲ့ ဌာနလက်ကိုင်မရှိ ဝန်ကြီး ဦးတင်ထွဋ်တို့မှအပ ကျန်တဲ့အစိုးရအဖွဲ့ ဝန်ကြီးတွေ စုံစုံညီညီရောက်ရှိနေကြပြီ ဖြစ်တယ်။ ရုံး အုပ် ကြီး ဦးခ၊ လက်ထောက်အတွင်းဝန်ဦးတင်အုံးနဲ့ ဝန်ကြီးများအဖွဲ့ အတွင်းဝန် ဦးရွှေဘော်တို့လည်း အစည်းအဝေးအတွက် လိုအပ်တဲ့စာရွက်စာတမ်းတွေနဲ့ ဖိုင်တွဲတွေရှာဖွေစုဆောင်းကာ အစည်းအဝေး ကျင်းပတဲ့အခန်းထဲကို တခုပြီးတခုပို့ဆောင်ရင်း ဝင်ချေထွက်ချေ အလုပ်များနေကြတယ်။

ဒီနောက် အစည်းအဝေးကျင်းပရာ အခန်းထဲကို ဗိုလ်ချုပ်နှင့်အပါးတော်မြဲ ဗိုလ် ထွန်းလှတို့ဝင်လာပြီး ဗိုလ်ထွန်းလှက ဗိုလ် ချုပ်အတွက် လိုအပ်တဲ့ဖိုင်တွဲတွေ မှတ် တမ်းမှတ်ရာတွေကို ဗိုလ်ချုပ်စားပွဲ ထိပ်မှာ ချပေးလိုက်တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်က သူ့ထိုင်ခုံမှာ ဝင်ထိုင်လိုက်တော့ ဗိုလ်ထွန်းလှလည်း အစည်း

အဝေးခန်းမကနေ သူ့ရဲ့ရုံးခန်းရှိရာ သို့ထွက်လာခဲ့ပြီး သူ့ရုံးခန်းထဲမှာ စိတ်အေးလက်အေး ရှိနေခဲ့ တယ်။ အဲဒီနေ့က အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူတွေကတော့

၁။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း- ဒုဥက္ကဋ္ဌ၊ ကာကွယ်ရေးနှင့်နိုင်ငံရေးဌာန။ ၂။ သခင်မြ- ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာန။ ၃။ ဦးဘဝင်း- ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ထောက်ပံ့ရေးဌာန။ ၄။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို- ပြန်ကြားရေးဌာန။ ၅။ အဗ္ဗဒူရာဇတ်- ပညာရေးနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာန။ ၆။ မန်းဘခိုင်- စက်မှု လက်မှုနှင့် အလုပ်သမားဌာန။ ၇။ မွန်းပွန်စော်ဘွားကြီးစပ်စံထွန်း- တောင်တန်းရေးရာဌာန။ ၈။ ဦးဘဂျမ်း- ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာန။ ၉။ ပျော်ဘွယ်ဦးမြ- လယ်ယာနှင့်စိုက်ပျိုးရေးဌာန။ ၁၀။ ဦး အောင်ဇံဝေ- ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဌာန။ ၁၁။ ဦးအုန်းမောင်- ဒုတိယအတွင်းဝန်၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ် ရေးဌာနတို့ ဖြစ်သည်။

ဦးအုန်းမောင်ဟာ သူ့ဝန်ကြီး စောစံဖိုးသင်း ခရီးထွက်နေပြီး အစည်းအဝေးမတက်နိုင်လို့ လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးဌာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အစည်းအဝေးမှာ လိုအပ်တာ တွေတင်ပြနိုင်ဖို့နဲ့ ပြန်လည်ဖြေ ကြားနိုင်ဖို့ ရောက်ရှိနေတာဖြစ်ပါတယ်။

အရင်ကတော့ ဝန်ကြီးများ (ဘုရင် အမှုဆောင်ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များ) အစည်းအဝေးကို ဘုရင်ခံက သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကာ ဘုရင်ခံကိုယ်တိုင် ဦးစီးကျင်းပလေ့ရှိပါတယ်။ အောင်ဆန်း-အက် တလီစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက်ပိုင်းမှာတော့ မြန်မာပြည်ကို လွတ်လပ်ရေးသေချာ ပေါက်ပေးရတော့မဲ့ အခြေအနေနဲ့ ဖဆ ပလ ဘုရင်အမှုဆောင်ကောင်စီကို ကြား ဖြတ်အစိုးရအဆင့်မျိုးနဲ့ လွတ်လပ်စွာ စီမံဆောင်ရွက်ခွင့်ပေးထားတာဖြစ်လို့ ၁၉၄၇ ခု ဇန္နဝါရီလောက်ကစပြီး ဘုရင်ခံကိုယ်တိုင် တက် ရောက်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ ဘုရင်အမှု ဆောင်ကောင်စီ ဒုဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်းကပဲ သဘာပတိ အဖြစ် ဦးစီးကျင်းပနေတာဖြစ်တယ်။

အစည်းအဝေးကျင်းပရာ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းရဲ့ရုံးခန်းဟာ အထဲကိုဝင်ရန် တံခါး ၃ ပေါက်ရှိတဲ့ ခန်းမကျယ်ကြီးဖြစ်ပြီး လက်ဝဲဘက်မှာ အတွင်းဝန် ဦးရွှေဘော်ရဲ့ အခန်း၊ လက်ယာဘက်မှာ ဗိုလ် ချုပ်အပါးတော်မြဲ ဗိုလ်ထွန်းလှရဲ့အခန်းတွေ ရှိပါတယ်။ ဒီအခန်းကြီးရဲ့အရှေ့မြောက်ထောင့်မှာ ဗိုလ် ချုပ်အလုပ်လုပ်တဲ့ စားပွဲရှိပြီး တောင်ဘက်နံရံမှာတော့ ဝန်ကြီးတွေ စည်းဝေးပွဲကျင်းပတဲ့ စားပွဲကြီး တွေရှိပါတယ်။ ဝန်ကြီးတွေ အစည်းအဝေးကျင်းပရာနေရာမှာ စားပွဲရှည်ကြီး ၃ ခုကို 'ဂ' ပုံစံအတိုင်း ထိပ်မှာတခု၊ ဘေးတဖက်တချက်မှာ တလုံးစီ ချထားတယ်။ ထိပ်က စားပွဲက အလျား၁၀ ပေ၊ အနံ ၃ ပေလောက်ကျယ်ပြီး ကျန်တဲ့ ဘေးတဖက်တချက်ကစားပွဲ ၂ ခုကတော့ အလျား ၁၈ ပေ၊ အနံ ၃ပေ ခန့်ရှိကြတယ်။

အဲဒီနေ့က အစည်းအဝေးမှာ ဗိုလ် ချုပ်က ထိပ်စားပွဲအလယ်တည့်တည့်မှာ ထိုင်နေပြီး လက်ယာ ဘက်စားပွဲမှာ သခင်မြ၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဦးရာဇော်၊ ဦးဘဝင်း၊ မန်းဘခိုင်တို့ အစဉ်အတိုင်း ထိုင် နေကြကာ လက်ဝဲဘက်စားပွဲမှာတော့ ဦးဘဂျမ်း၊ ဦးအောင်ဇံဝေ၊ ပျော်ဘွယ်ဦးမြနဲ့ မိုင်းပွန်စော်ဘွား ကြီးစပ်စံထွန်းတို့ ထိုင်နေကြတယ်။ ဝန်ကြီးများအဖွဲ့အတွင်းဝန် ဦးရွှေဘော်က အစည်းအဝေးမှာ

ဗိုလ်ချုပ်လှိုင်အုပ်တဲ့စာရွက် စာတမ်းတွေ၊ ဖိုင်တွေရှာပေးနိုင်ဖို့ ထိပ်စားပွဲ ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့လက်ဝဲဘက်မှာ ရှိနေတယ်။

အစည်းအဝေးများကို အစီအစဉ်အ တိုင်း ၁၀ နာရီ ၁၅ မိနစ်မှ စတင်ကျင်းပ ပြီး ဝန်ကြီးဌာန အလိုက် အရေးကြီးတဲ့ သက်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်တွေကို ဆွေးနွေးကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဌာနဆိုင်ရာ ကိစ္စ ရပ်တွေကို အစီအစဉ်အတိုင်း ဆွေးနွေးလာခဲ့ရာ ၁၀ နာရီခွဲခန့်မှာ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဌာန ကိစ္စတွေကိုဆွေးနွေးဖို့ အလှည့်ရောက်လာ တာနဲ့ ဒုတိယအတွင်းဝန် အိုင်စီအက်စ် ဦးအုန်း မောင်လည်း အစည်းအဝေးခန်းမ ထဲကိုရောက်လာပြီး လက်ယာဘက် စားပွဲထိပ်က သခင်မြ အနားမှာ ဝင်ထိုင်လိုက်တယ်။

(၂)

နံနက် ၁၀ နာရီ ၁၀မိနစ်ခန့်မှာ ‘ငါ့တပည့်များ အောင်ပါစေကွာ’ဆိုတဲ့ စကားသံအဆုံးမှာ အင်း လျားကန်ဘေးရှိ ဦးစောအိမ်ဝင်းထဲကနေ ဂျစ်ကားအစိမ်းလေးတစင်း ဂူးခနဲမောင်းထွက်လာပြီး အ တွင်းဝန်များရုံးဘက်ကို ဦးတည်မောင်းနှင်သွားသည်။ ဒီဂျစ်ကားလေးကို ဦးစောရဲ့ တပည့်တဦးဖြစ်တဲ့ သုခက မောင်းနှင်ပြီး ကားပေါ်မှာ တခြားတပည့်တွေဖြစ်တဲ့ စိန်ကြီး၊ မောင်စိုး၊ ရန်ကြီးအောင်နဲ့ သက်နှင်းတို့က တော်မီဂန်းနဲ့ စတင်းဂန်းတွေ အသင့်ကိုင်ဆောင်ကာ လိုက်ပါလာကြတယ်။ မိုးတ ဖွဲဖွဲနဲ့ စွေနေတဲ့လမ်းမပေါ်မှ အာစီ/ ၁၈၁၄ နံပါတ် ဂျစ်ကားအစိမ်းကလေးဟာ စစ်မိုးကာတွေ့မြင် ထားပြီး စစ်ယူနီဖောင်းဝတ် နံပါတ် ၁၂ တပ်မ (XII Army) ခြင်္သေ့တံ ဆိပ်တပ်ထားတဲ့ လူ ၄ ဦး ကို တင်ဆောင်ကာ အပြေးမောင်းနှင်လာတယ်။ ဒီဂျစ်ကားလေးဟာ မောင်ဂိုမာရီလမ်း (ယခုဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းလမ်း)အတိုင်း ပန်းဆိုးတန်းထိပ် နာရီစင်ကိုဖြတ်ပြီး အနောက်မှ အရှေ့သို့ မောင်းနှင်လာ တယ်။ နောက် စပ်လမ်း (ယခု ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း) ကိုရောက်တဲ့ အခါ ညာဘက်ကိုချိုးလိုက် တယ်။ ဒီကမှတဆင့် ဖရေဇာလမ်း (ယခု အနော်ရထာလမ်း)ကိုဖြတ်ကျော်လာပြီး အတွင်းဝန်ရုံးရဲ့ တောင်ဘက်ဂိတ်ဝကိုရောက်တဲ့အခါ စက် အရှိန်လျော့ပြီး အတွင်းဝန်များရုံးဝင်းအ တွင်းဝင်ရန် ကား ခေါင်းကို ဘယ်ဘက်သို့ ဦးတည်လိုက်သည်။

ဒီအချိန်ဟာ ရုံးတက်စ ၁၀နာရီခွဲ ခန့်ဖြစ်လို့ အရာရှိကြီးငယ်ရဲ့ ကားကြီးကားငယ်တွေဝင်နေကြလို့ ဂိတ်ဝမှာ ခဏရပ်စောင့်နေရသေးတယ်။ နောက်မှ ကားဘီးကို ခပ်ဖြည်းဖြည်းလိမ့်ကာ အနောက် ဘက် ဆင်ဝင်ကြီးအောက်ကတဆင့် ကာကွယ်ရေးဌာနဘက်သို့ ကွေ့ဝင်ကာ အနောက်တောင် ထောင့်မှ ထိုးရပ်လိုက်တယ်။ ချက်ချင်းဆိုသလို ကင်းဗတ်ဘီနပ်ရှည် (Camva Shoes) စီးထားပြီး စတင်းဂန်းတစ်လက်၊ တော်မီဂန်း ၃ လက်တို့ကို အသင့်ကိုင်ထားတဲ့ စိန်ကြီး၊ မောင်စိုး၊ ရန်ကြီး အောင်နဲ့ သက်နှင်းတို့လည်း ကားပေါ်က ခုန်ဆင်းကာ အတွင်းဝန်များရုံးထဲသို့ အပြေးဝင်ရောက် လာကြတယ်။ သုခကားကို စက်မရပ်ဘဲနှိုးထားကာ အသင့်စောင့်ဆိုင်း ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ သေနတ် ကိုယ်စီကိုင် ဆောင်ထားတဲ့ စိန်ကြီး၊ မောင်စိုး၊ ရန်ကြီး အောင်နဲ့သက်နှင်းတို့ဟာ အတွင်းဝန်ရုံး တောင်ဘက်မှ မြောက်ဘက်အတိုင်း ဗိုလ် ချုပ်ရုံးခန်းရှိရာကို လျှောက်လာကြပြီး အ ခန်းဝမှာစောင့်

နေတဲ့ မင်းစေကို တွန်းဖယ်ကာ မြောက်ဘက်ဆုံး တံခါးပေါက်ကနေ ဝန်ကြီးများ စည်းဝေးနေတဲ့ အခန်းတွင်းသို့ ဝင်လိုက်ကြသည်။

နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၇ မိနစ်၊ ရှေ့ ဆုံးမှဝင်လာတဲ့ သက်နှင်းက ‘ဟိတ်’လို့ ခပ်ကျယ်ကျယ်အော်သံနဲ့ အတူ လက်ထဲက တော်မီဂန်းနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကို သဲသဲမဲမဲ စတင်ပစ်ခတ်တော့တယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ စားပွဲထိပ်မှာထိုင်နေတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ဟာ ထိုင်ရာကထပြီး လက်ကာပြရင်း ဝင်လာသူတွေကို တစုံတခု လှမ်းပြောဖို့ ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း အချိန်မမှီတော့ပေ။ လူသတ်သမားရဲ့ ပစ်ခတ်လိုက်တဲ့ ကျည်ဆံ တွေကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်နောက်သို့ လန်ကျကာ လူရောကုလားထိုင်ပါ လုံးထွေးလဲပြီသွားတော့တယ်။ ဒီနောက်မှ ဗိုလ်ချုပ်ညာဘက်မှာထိုင်နေ တဲ့ ဝန်ကြီးတွေကိုလည်း တဆက်တည်း ပစ်ခတ်လိုက် တယ်။ ပြီးတော့မှ ဘယ်ဘက်ကို မွေ့ယမ်းလိုက်တယ်။

ဝန်ကြီး ပျော်ဘွယ်ဦးမြနဲ့ အတွင်းဝန်ဦးရွှေဘော်တို့ဟာ ရှေ့ဆုံးက လူသတ်သမားက ဗိုလ်ချုပ်ကို စတင်ပစ်ခတ်ခြင်း နောက်ကျောဘက်က ပြင်တင်းပေါက်ကနေ အချိန်မှီ ခုန်ချပြေးကြလို့ ဒဏ်ရာ မရရှိဘဲ လွတ်မြောက်ခဲ့ရတယ်။ ဝန်ကြီးဦးဘဂျမ်းကလည်း ပစ်ခတ်ခြင်း သူ့ဘေးမှာရှိတဲ့ ဦးအောင်ဇံ ဝေရဲ့လက်ကို ဆောင့်ဆွဲကာ နှစ်ယောက်သား ကြမ်းပြင်ပေါ်လှဲချလိုက်လို့ အသက်ဘေးက လွတ် မြောက်ခဲ့ရတယ်။

ကျန်တဲ့ ဝန်ကြီးတွေကတော့ တယောက်ပြီးတယောက် သေနတ်ထိမှန်ကာ အတုံးအရုံး လဲကျကုန် တယ်။ နောက်တော့ မတ်တပ်ရပ်ပစ်ခတ်နေတဲ့ လူသတ်သမားတွေဟာ ဒူးထောက်ထိုင်လိုက်ကာ အားရပါးရ စိတ်တိုင်းကျ ဆက်လက်ပစ်ခတ်ကြ ပြန်တယ်။ စိတ်တိုင်းကျပစ်ခတ်ပြီးတဲ့ နောက်မှ လူ သတ်သမားတွေဟာ အပစ်ရပ်ကာ လှေကားရှိရာဘက်သို့ ပြေးထွက်လာကြတယ်။ ဒီအချိန်မှာ လှေ ကားထိပ်ရှိ အခန်းထဲက ဝန်ကြီးဦးရာဇတ်ရဲ့ သက်တော် စောင့် ကိုထွေးထွက်လာရာ လူသတ်သမား တွေက ကိုထွေးကို စတင်းနဲ့ တချက်မွေ့ လိုက်ပြီး ‘ဟေ့ မဆိုင်သူဖယ်နေ၊ အောက် ကိုဆင်းကြ’ လို့ အော်ဟစ်ရင်း လှေကားအတိုင်း တဟုန်ထိုးပြေးဆင်းသွားကြတယ်။ ဆင်ဝင်အပေါက်ကြီး အောက်မှာ ကားစက်နှိုးပြီး အသင့်စောင့်နေတဲ့ သုခက ကားပေါ်တက်ကာ စပက်လမ်း (ယခု ဗိုလ် အောင်ကျော်လမ်း) ထွက်ပေါက်ကြီးကထွက်ပြီး လက်ဝဲလဘက်ကိုကွေ့ကာ ဒါလဟိုစီ (ယခု ဗန္ဓုလ လမ်း)အတိုင်း အနောက်ဘက်ကို အတားအဆီးမရှိ ထွက်ပြေးမောင်းနှင် လွတ်မြောက်သွားကြသည်။

ဦးစောဟာ ဖဆပလ ခေါင်းဆောင် ပိုင်းအားလုံးကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်နိုင်မှ ဖဆပလ အစိုးရပြုတ်ကျ မယ်လို့တွက်ပြီး ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဒုဥက္ကဋ္ဌနဲ့ တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ သခင်နုကိုပါ လုပ်ကြံ ဖို့ တပည့်တဦးဖြစ်တဲ့ ဘညွန်ကို စေလွှတ်ခဲ့ပေမယ့် အဲဒီနေ့က သခင်နုရုံးမတက်လို့ လုပ်ကြံခံရမဲ့ ဘေးမှ လွတ်သွားခဲ့တာဖြစ်တယ်။

(၃)

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ခေါင်း ဆောင်ကြီးတွေကို လူသတ်သမားတွေက လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့ကြပြီး နောက် အခန်းထဲသို့ ပထမဆုံးရောက်ရှိလာတဲ့ ဗိုလ်ထွန်းလှက ဗိုလ်ချုပ်ကို လဲကျနေရာမှထူကြည့်

ခဲ့ရာ ရင်ဘတ်မှာ ဒဏ်ရာနှစ်ချက်သုံးချက် ခန့် ရတယ်လို့ထင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးကို ပို့ဆောင်ပြီးနောက် ဆရာဝန်ကြီးတွေက အသေအချာ စစ်ဆေးကြည့်ရှုတဲ့အခါမှာတော့ ဗိုလ်ချုပ်ကိုယ်မှာ ဒဏ်ရာ ၁၃ ချက်တိတိကို တွေ့ခဲ့ကြရတယ်။

ပျော်ဘွယ်ဦးမြနဲ့အတူ ပြတင်း ပေါက်မှ ခုန်ချခဲ့တဲ့ အတွင်းဝန်ဦးရွှေဘော် မှာ လုံးဝထိခိုက်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ကြမ်းပြင် ပေါ်မှောက်လဲကျခဲ့တဲ့ ဦးအောင်ဇံဝေလည်း ထိခိုက်ဒဏ်ရာမရခဲ့ပေမဲ့ ဦးဘဂျမ်းကတော့ လက်ဝဲဘက်နံပါးမှာတချက်၊ လက်ယာ ဘက်လက်သူကြွယ်မှာတချက် အပေါ်ယံရှုပ်ထိမှန်ခဲ့သည်။

တကယ်တော့ ဦးဘဂျမ်းဟာ ဒီနေ့က အစည်းအဝေးကို တက်ဖို့မရည်ရွယ်ခဲ့ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူဟာ ဟင်္သာတခရိုင်ကို ခရီးထွက်ရာကနေ ပြန်ရောက်ခါစဖြစ်ပြီး အအေးမိက အနည်းငယ် မကျန်းမမာဖြစ်နေတာကြောင့်လည်း ဖြစ် တယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ အဲဒီအချိန်က အရေးကြီးသတင်းထူးတခုကို အမြန်ဆုံး တင်ပြအစီရင်ခံဖို့ လိုအပ်နေတယ်လို့ ယူဆပြီး အစည်းအဝေးကို ကြိုးစားလာတက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးဘဂျမ်းရရှိခဲ့တဲ့ သတင်းထူးတခုကတော့ လွန်ခဲ့သော ဇွန်လနောက်ဆုံးပတ် အတွင်းက ဗိုလ်တထောင် ဘီအိုစီ (Base Ordnance Depot)ခေါ် ပစ္စည်းသိုလှောင်ရေး တပ်ဖွဲ့ကနေ ဘရင်းဂန်းအလက် ၂၀၀ ကျော် ပျောက်ဆုံးခဲ့မှုနဲ့တရားခံဟာ ဂဠုန် ဦးစောဖြစ်တယ်ဆိုတာ တင်ပြဖို့ပဲဖြစ်တယ်။

ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင် တဦးဖြစ်သူ မန်းဘခိုင်ဟာ သေနတ်ဒဏ်ရာ ၁၅ ချက်တိတိ ထိမှန်ကာ အများဆုံးထိ မှန်ခြင်းခံရသူဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ အသဲတလုံး ကြေမွပြီး နေရာမှာ ပွဲချင်းပြီး ကျဆုံးခဲ့တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့အစ်ကိုရင်းဖြစ်သူ ဦးဘဝင်းကတော့ သေနတ်ဒဏ်ရာ ၈ ချက်တိတိ ထိမှန်ခဲ့ပြီး ညီဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ အတူကျဆုံးခဲ့တယ်။ သခင်မြဟာ အဆုတ် မှာကျည်ဆံ ဝင်ပြီး နေရာမှာပဲ ကျဆုံးခဲ့တယ်။ ဦးရာဇာဟာလည်း နေရာတွင် ကျ ဆုံးခဲ့ရပြီး သေနတ် ၆ ချက် ထိမှန်ခဲ့တယ်။ အတွင်းဝန်ဦးအုန်းမောင်လည်း ပစ်ခတ်ခံရပြီး နေရာမှာပဲ ပွဲချင်းပြီးကျဆုံးခဲ့တယ်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုကတော့ ဆေးရုံရောက်ပြီး အဲဒီနေ့ညဘက်ကျမှ ကျဆုံးခဲ့တာဖြစ်တယ်။ သူဟာ သေနတ်ကျည်ဆံ ၅ ချက်ထိမှန်ပြီး တချက်က ဦးခေါင်းမှာဖြစ်ပြီး ဦးနှောက်ကိုပါ ဖောက်သွားခဲ့တယ်။ ရှမ်းအမျိုးသားခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်တဲ့ မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီးစပ်စံထွန်းကတော့ ဦးခေါင်းမှာ ဒဏ်ရာ ၂ ချက်ရခဲ့ပြီး ဆေးရုံထိ ကောင်းစွာသတိရနေသေးသော်လည်း ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့ မွန်းတည့် အချိန်လောက်မှာ ကျဆုံးခဲ့ရတာတယ်။ သက်တော်စောင့် ကို ထွေးဟာ သေနတ်ဒဏ်ရာ ၄ ချက်ရကာ ဆေးရုံရောက်မှ ကျဆုံးရတာဖြစ်တယ်။

(၄)

ဂဠုန်ဦးစောရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို ပုလိပ်ဘက်က သတိပြုမိနေတာတော့ ကြာပါပြီ။ နောက်ပြီး ဦးစော အိမ်နဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်အိမ်မှာ နေနေတဲ့ စစ်ရုံးချုပ်က လုံခြုံရေးအရာရှိ လက်ဖတင်နှင့်ကာနယ် ဂေါ်ဒွန်ဟန်ဟာ ဦးစောရဲ့လှုပ်ရှားမှုတွေကို သင်္ကာမကင်းဖြစ်ကာ မိမိနေအိမ်ကနေ စစ်သုံးမှန်ပြောင်းဖြင့် ညအချိန် စောင့်ကြည့်နေခဲ့ရာ ဦးစောဟာ တပည့်လေးငါးယောက်နဲ့အတူ အင်းလျားရေပြင်မှာ လှေ တစင်းနဲ့ အလုပ်ရှုပ်နေတာကို ကြိမ်ဖန်များစွာ တွေ့မြင်ခဲ့ပြီး ဒီသတင်းကိုလည်း ဘုရင်ခံရဲ့ အတွင်း ဝန် ဖိလစ်နက်ရှ်ထံမှတစ်ဆင့် ဘုရင် ခံက ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့မှာ သိထားပြီး ဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီး အဲဒီလုပ်ကြံမှုကြီးဖြစ် ပွားတဲ့နေ့က လူ ၅ ဦးကိုတင်ဆောင်ကာ အပြေးမောင်းနှင်လာတဲ့ ဂျစ်ကား လေးတစ်စီး ဦးစောအိမ်ထဲကို ချိုးဝင်သွားတယ်။ အဝင်မှာ ဦးစောနဲ့ဆုံမိကြတော့ ‘အောင်ပြီ’ ‘အောင်ပြီ’လို့ လက်သီးလက်မောင်းတန်း ကြွေးကြောက်နှုတ်ဆက်ကြတာကို လက်ဖ တင်နှင့်ကာ နယ် ဂေါ်ဒွန်ဟန်ကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့ပြီး စီအိုင်စီ(မူခင်းတပ်ဖွဲ့)ကို သတင်းပို့နိုင်ခဲ့တယ်။

ဒါကြောင့် မွန်းလွဲပိုင်းမှာ ပုလိပ်စုံ ထောက်ဘက်နဲ့ သောင်းကျန်းသူနှိမ်နင်း ရေးတပ်တို့ပူးပေါင်းပြီး အင်လျားကန် စောင်းရုံ ဦးစောနေအိမ်ကို ဝင်ရောက် ရှာဖွေခဲ့ပါတယ်။ ဦးစောရဲ့တပည့်တဦးဖြစ် သူ မိုက်ရှူးရဲမှူးကြီးက သေနတ်ကို ကိုင်စွဲကာ ခုခံပစ်ခတ်ခဲ့သေးသော်လည်း အင်းအားချင်းမမျှသည်ကို ရိပ်မိတဲ့ဦးစောက အချိန်မီ တားဆီးခဲ့တဲ့အတွက် ဦးစောတို့ လူသိုက်အားလုံးကို ဖမ်းဆီးရမိခဲ့တယ်။

ဦးစောအိမ်ထဲကနေ စာရွက်စာ တမ်းတွေ၊ မကြာခင်ကမှပြုလုပ်ထားတဲ့ ‘ဦး စော Prime Minister’ ဆိုတဲ့ ရာဘာတံ ဆိပ်တုံးတွေနဲ့အတူ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်က ပျောက်ဆုံးသွားတဲ့ လက်နက်ခဲယမ်းမီး ကျောက်တွေထဲကတချို့ကို အိမ်ထဲကရော အိမ်အနီးက အင်းလျားကန်ထဲကရော ရှာဖွေသိမ်းဆည်း ရ မိခဲ့သည်။

(၅)

အဲဒီနေ့က အဖြစ်ဆိုးကြီးကြောင့် လူထုကြီး တရပ်လုံးတုန်လှုပ်ခြောက်ခြား ကြေကွဲခဲ့ကြပုံကို ဆရာ ကြီး ဒဂုန်တာရာက အခုလို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါတယ်။

‘---ဒေါင်းတံဆိပ်ကားကို တက်စီး လိုက်သည်။ ကားသည် လမ်းမတော်သို့ ပြေးလျက်ရှိသည်။ ကားထဲတွင် လူမနည်းလှပေ။ ခရီးသည်အားလုံး မျက်စိမျက်နှာမ ကောင်းကြ။ ခပ်ရွယ်ရွယ်မိန်းမ ပျိုတဦးက ‘ဖြစ်မှဖြစ်ရလေနော်၊ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေနော်’ဟု မြည်တမ်းလျက်ရှိသည်။ ဈေးသည်ဟု ထင်ရသော ခပ်အိုအို မိန်းမကြီးနှစ်ယောက်ကား ‘ဗိုလ်ချုပ် အသက်ရှင်ပါစေတော်၊ ဗိုလ်ချုပ်အသက် ရှင်ပါစေတော်’ ဆုတောင်း၍နေကြသည်။ ယခုမှပင်သိရသော မိန်းမတဦးကမေးမြန်းသည်ကို ‘မပြော ကြနဲ့၊ မပြောကြနဲ့’ဟုသာ လက်ကုတ်၍ တီးတိုးတားမြစ်သည်။ သူတို့သည် မပြောရက်ကြ။ သန့် ပြန်စွာဝတ်စားထားသော တရုတ်တဦးက ‘အားကီး ရက်စက်တာပဲ’ဟု ကျွန်တော့်ဘက်သို့လှည့်၍ ရေရွတ်လျက်ရှိသည်။ မျက်နှာထားတင်းတင်းနှင့် ဒရိုင်ဘာသည် တောက်ခေါက်လိုက်သည်။

လူတို့သည် ‘ဖြစ်မှဖြစ်ရလေ၊ ဖြစ်မှ ဖြစ် ရလေ’ဟု တတွတ်တွတ်မြည်တမ်း ရင်းပင် ညနေစောင်း လာတော့သည့် ဗိုလ် ချုပ်ဆုံးကြောင်းကား ညနေ သတင်းစာများ မှကြားရလေပြီ။ မည်သူ့မျက်နှာ

ကြည့်ကြည့်၊ မျက်နှာညှိုးငယ်နွမ်းလျစွာနှင့်။ လမ်းပေါ်မှ စက်ပြင်ဆရာတစ်ဦး၏ မိန်းမပါးစပ်မှ ‘ကျုပ် တို့တော့ ထမင်းလည်းမချက်တော့ဘူး။ စားချင်စိတ်လည်း မရှိတော့ပါဘူးရှင်’ ဟူသော အသံသည် သဲ့သဲ့မျှပေါ်ထွက်လာသည်။ နေဝင်မီးငြိမ်းအမိန့်ထုတ်ထားသဖြင့် ညဉ့်ဦးသည် တိတ်ဆိတ်ကာ မှောင်လှသည်။ အိမ်သားများဆုံတိုင်း ညနေခင်းက အကြောင်းထိုသာ ပြောကြသည်။ ရှိုက်သံ၊ တမ်း တသံ၊ ညဉ့်ညူးသံ၊ တသသံ။

တိတ်ဆိတ်မှောင်မည်းသဖြင့် စောစောအိပ်ရာဝင်ကြသော်လည်း အိပ်မပျော်နိုင်ကြ။ နေ့ခင်းကဟာ အိပ်မက်ပုံဖြစ်ကြပါစေတော့ဟု မိန်းမများဆုတောင်းကြသည်။ ညဉ့်နက်သော်လည်း၊ ချောင်းဟန်သံ၊ လူး လွန်သံတို့သည် ဆက်၍နေသည်။ ရှဲခနဲ မီးခြစ်၍နောက်ဖေးထကြပြန်သည်။ တရား နိုးဆုံလျှင် ‘ဘယ်တော့များမှ မေ့ပျောက်ပါ့ မလဲနော်’ ဟု အိပ်ချင်သံနှင့် ဆိုကြသည်။ တရားနိုးတိုင်း သတိရ လျှက်ရှိသည်။ မကြာခဏ အိပ်မက်ပြီးနိုးသည်။ သို့နှင့်ပင် တအောင့်မေ့မေ့ တသသနှင့် ထိုညကို လွန်မြောက်ရလေသည်။’

ဒီမြန်မာပြည်ရဲ့ ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျ ခဲ့ရတဲ့လုပ်ကြံမှုကြီးနဲ့ပတ်သက်လို့ နောက် ပိုင်းမှာ ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့ အပါးတော်မြို့ ဗိုလ်ထွန်းလှရဲ့ ထုတ်ဖော်ရေးသားချက်အရ စတင်းဂန်း ၂၀၀ ပျောက်ဆုံးမှုနဲ့ပတ်သက် ပြီး သတင်းတွေ အမျိုးမျိုးထွက်လာပြီး လုံခြုံရေးအခြေအနေ စိုးရိမ်ရတဲ့အထိ ပြောဆိုမှုတွေ ရှိလာတဲ့ အခါ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဦးကျော်ငြိမ်း လန်ဒန်သွားနေခိုက် ပြည်ထဲရေးဌာန တာဝန်တွေကိုပါ ယာ ယီပူးတွဲယူထားတဲ့ ပျော်ဘွယ်ဦးမြက ဗမာ့တပ်မတော်က တပ်စိတ်တစ်ကို ထုတ်နှုတ်ပြီး ဗိုလ်ချုပ် မသိအောင် အတွင်းဝန်များရုံးအဝင်လမ်းမှာ ကင်းပုန်းချထားလိုက်တယ်။ မြန်မာပြည်ရဲ့ ကံဆိုးမိုး မှောင်ကျမှုအစလို့ ပြောရမဲ့ကိစ္စကတော့ အဲဒီတပ်စိတ်ထဲကရဲဘော်တယောက် ကိစ္စတခုနဲ့ အပြင် ထွက်လာချိန်မှာ ရုံးတက်ဖို့လာနေတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကတွေ့သွားပြီး ဦးမြ ကို ဒီတပ်စိတ်ကိုရုတ်သိမ်းဖို့ အမိန့်ပေးခဲ့တာကြောင့် လုပ်ကြံမှုမဖြစ်ပွားခင်ရက်ကမှ ဒီ လုံခြုံရေးကင်းပုန်းဝတ်နေတဲ့ တပ်စိတ်ရုပ် သိမ်းသွားခဲ့တာဖြစ်တယ်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ‘သူ့ကိုလုပ် ကြံမဲ့သူမရှိနိုင်ပါဘူး’ ဆိုတဲ့ ယုံကြည်ချက်နဲ့ အဆောင်အယောင် ပကာသနတွေကို ရွံရှာ စက်ဆုပ်ပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရိုးရိုးသား သားနေထိုင်ချင်တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့ စိတ်ရင်းစေတနာ ဖြူစင်ရိုးသားမှုကို မချင့်မရဲဖြစ်ကာ မြန်မာပြည်နဲ့ လူထုရဲကဆိုးဝါးလှတဲ့ ကံကြမ္မာ လို့ပဲ ပြောရမလားမသိတဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို သိမြင်ခွင့်ရခဲ့တော့ အံ့ကြိတ် ‘တောက်’ခေါက်မိရင်း ‘ရန် သူမရှိဘူးဆိုတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ရေ ဘယ့်နှယ်လဲကွဲ့’လို့ ဟစ်အော်ကာ ငိုလိုက်ချင်တော့တယ်။

(၆)

ဦးစော ဒီလို နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီး တွေကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရတဲ့အကြောင်း ရင်းက လန်ဒန် ဆွေးနွေးပွဲမသွားမီ လအနည်းငယ်အလိုက ကာကီရောင်ဝတ်ထားတဲ့ လူ ၂ယောက်က ဦးစောကို သေနတ်နဲ့ပစ် လုပ်ကြံခဲ့ရာ အသက်မသေခဲ့သော်လည်း မျက်ခုံးကိုရှုပ်မှန်ကာ ဒဏ်ရာရခဲ့တယ်။ ဒီ လုပ်ကြံမှုကို ဗိုလ်နေဝင်းနဲ့ ဗိုလ်အောင်ကြီးတို့ရဲ့အစီအမံနဲ့ ဦးမြလှိုင်(ပေဖူးလွှာမဂ္ဂ ဇင်းအယ်ဒီတာ

ဟောင်း)က ကားမောင်းကာ ကားပေါ်မှာပါလာတဲ့ ရန်ကုန်ဘဆွေက သေနတ်နဲ့ ပစ်ခတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်။ ရန်ကုန်ဘဆွေကိုပေးကိုင်ပြီး ပစ်ခတ်စေခဲ့တဲ့ သေနတ်ဟာ တပ်ရင်းမှူး ဗိုလ်နေဝင်း (အဲဒီအချိန်က ဗိုလ်နေဝင်းဟာ တပ်ရင်းမှူးသာရှိသေးတယ်။) ကိုင်ဆောင်တဲ့သေနတ်ဖြစ်တယ်။ ဒီကိစ္စဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ပြည်သူ့ရဲဘော်လက်ချက်ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆကာ ဦးစောက ဗိုလ်ချုပ်နဲ့ ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ် လက်စားချေတာလို့ပြောကြတယ်။ အမှန်တော့ ဒီလုပ်ကြံမှုကြီးဟာ ဒီထက်ပိုမိုလေးနက်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေရှိပါတယ်။

ဦးစောဟာ ဗိုလ်ချုပ်တို့ကို ညှိုးရန် ဘက်အနေနဲ့ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်တာမဟုတ်။ ဦးစော တချိန်က ‘ကောင်လေး တယောက်’လို့ ယူဆခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက နိုင်ငံအမျိုးသားခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာပြီး သူ့လိုနိုင်ငံရေးသမား စားဖားအို ကြီးတွေအတွက် မြန်မာနိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံမှာ နေရာမရှိဖြစ်နေရတဲ့အဖြစ်ကို ကြိတ်မနိုင်ခံမရဖြစ်နေရတယ်။ ဒါကြောင့် ဦးစောအ နေနဲ့ ဖဆပလခေါင်းဆောင်အားလုံးကို ဖယ်ရှားနိုင်မှသာ သူ့အနေနဲ့ အာဏာရနိုင်မှာဖြစ်တယ်လို့ယူဆကာ ရန်ကုန်ရှိ ဖဆပလခေါင်းဆောင်အားလုံးကိုသာမက နယ်ရှိ ဖဆပလခေါင်းဆောင်တွေကိုပါ လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ဖို့ စီစဉ်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း အင်္ဂလိပ်အာဏာပိုင်တွေနဲ့ ပူးပေါင်းဆိုးယူ ထားတဲ့ လက်နက်ခဲယမ်းတွေကို အိမ်အနီး အင်းလျားကန်ထဲမှာဝှက်ထားသလို လက်နက်တချို့တဝက်ကိုလည်း နယ်ရှိ မျိုးချစ်ပါတီဝင်တွေဆီ ပေးပို့ဖြန့်ဝေထားပြီးလည်း ဖြစ်သည်။

ဒီလို ဦးစောက အကြံအစည် ကြီး ကြီးမားမားကြံစည်နိုင်တာဟာ ဗြိတိသျှနယ် ချဲ့တွေ့ရဲ့အားပေးကူညီ မြှောက်ပင့်ပေးမှုကြောင့်သာဖြစ်တယ်။ ဗြိတိသျှ ကွန်ဆာပေးတစ် နိုင်ငံရေးသမားတွေ၊ စစ်ဘက်နဲ့ အရပ်ဘက်ကပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သူတို့ရဲ့ရန် သူတော်ဟောင်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ဖဆပလအဖွဲ့ အာဏာရနေတာကို မရှုစိမ့်မနာလိုကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးမယူမီမှာ ဖဆပလ အစိုးရအဖွဲ့ကိုဖြုတ်ချပြီး မြန်မာနိုင်ငံကို ဒိုမီနီယံအတွင်းမှာ ဆက်ရှိနေအောင် ဂဠုန်ဦးစောလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ပူးပေါင်းကြံစည်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၇)

ဗြိတိသျှ ကွန်ဆာပေးတစ် နိုင်ငံရေးသမားတွေထဲမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ဖဆပလကို အထူးမနှိပ်နှိုက် မလိုလားခဲ့သူတွေကတော့ ဗြိတိသျှ ကွန်ဆာပေးတစ်ခေါင်းဆောင် ဝန်စတန်ချာချီနဲ့ မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ ဆာဒေါ်မန်စမစ်တို့ဖြစ်တယ်။

ချာချီက ‘ဗြိတိသျှသွေးတွေ ဗြိတိ သျှအစိုးရအပေါ် သစ္စာရှိသူတွေရဲ့ စွန်းထင် နေတဲ့ဦးအောင်ဆန်းကို မြန်မာအစိုးရခေါင်း ဆောင်အဖြစ်မမြင်လိုခဲ့ပါဘူး’လို့တောင် ဗြိတိသျှပါလီမန်ထဲမှာ အထင်အရှားပြောကြားခဲ့တယ်။ ဒါ့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံလွတ် လပ်ရေးဥပဒေကြမ်းကို ဆွေးနွေးဖို့ အက်တလီရဲ့ လေဘာအစိုးရကပါလီမန်မှာ တင်သွင်းတဲ့အခါ ချာချီအမှူးပြုတဲ့ အတိုက်အခံ ကွန်ဆာပေးတစ်အမတ်တွေက ‘ရန်သူအားပေးများ’ ‘ဂျပန်နဲ့ပူးပေါင်းသော သစ္စာဖောက်များ’လို့ စွပ်စွဲပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ကန့်ကွက်ခဲ့ကြတယ်။ ‘မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးမူကြမ်းကို ဆုတ်ဖြုလွင့်ပစ်ပြီး မြန်မာပြည်ကို

လွတ်လပ်ရေးပေးရင် သွေးချောင်းစီးတိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားလိမ့်မည်' ဟု ကြိမ်းဝါးခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာလည်း ချာချီပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဘုရင်ခံ ဆာဒေါ်မန်စမစ်ကလည်း 'ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဟာ ကျောင်းသား လှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ဦးဆောင်ခဲ့ဖူးတဲ့ တက် ကြွသူတဦးအဆင့်သာရှိပြီး နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ်အဆင့်နဲ့ ဦးဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိမယ့် သူမဟုတ်ဘူး' လို့ ရေးသားခဲ့တယ်။ နောက်ပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးတဲ့နောက် ယူဂန်ဒါ နိုင် ငံမှာ အကျယ်ချုပ်နဲ့ နေနေရတဲ့ ဦးစောကို မြန်မာနိုင်ငံကိုပြန်ခေါ်ပြီး ပဆပလကို ဖြိုခွင်းရန် နိုင်ငံရေး ပွဲထုတ်ခဲ့ခြင်း၊ ဧဆပလကို ဖြိုခွင်းမရတဲ့အခါ ဦးစောကို ဗြိတိသျှအလိုတော်ရိတဦးအဖြစ် ဘုရင်အမှု ဆောင်ကောင်စီမှာ နေရာပေးခဲ့ခြင်း၊ နောက်ဆုံးလက်နက်အနေနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကို ဂျပန်ခေတ်က ကျေး ရွာသူကြီးတဦးကိုသတ်မှုနဲ့ တရားစွဲရုံးတင်နိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့ခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

လုပ်ကြံမှုကြီးဖြစ်ပွားစဉ်က ဘုရင်ခံ ဆာဟူးဘရန့်စ်ရဲ့ တိုက်တွန်းချက်အရ အင်္ဂလိပ်ဆန့်ကျင်ရေး ဆူပူအုံကြွမှုတွေ ဖြစ်မလာစေဖို့ အင်္ဂလိပ်တွေရဲ့ ပါဝင်ပတ် သက်မှုကို ခေါင်းဆောင်တွေက ဖုံးဖုံးဖိဖိ လုပ်ထားခဲ့ကြသည်။ သတင်းစာတွေက စာ လုံးမည်းကြီးတွေနဲ့ ဆက်လက်ရေးသွားကြ မယ်ဆိုရင် လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဆိုးရွားတဲ့အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ဖြစ်လာဖွယ်ရှိကြောင်း ဘုရင်ခံက ယဉ် ယဉ်ကျေးကျေး စကားလုံးတွေသုံးပြီး ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့ သစ်ခေါင်းဆောင်သခင်နုကို သတိပေး ထားတယ်။ လုပ်ကြံမှုကြီးမှာ အင်္ဂလိပ်တို့ပါဝင်ပတ်သက်နေမှုကို သတင်းစာတွေမှာ ဖြစ်စေ၊ လူထု ဟောပြောပွဲတွေမှာဖြစ်စေ လုံးဝ စွပ်စွဲဟောပြောခြင်းမပြုကြဖို့ သတိပေးခဲ့သလို အရေး(ခရိုင်ဝန်)တွေ ကိုလည်း ဒီလိုစွပ် စွဲပြောဆိုသူတွေကို လိုအပ်သလိုအရေးယူဖို့ ညွှန်ကြားတယ်။

(၈)

၁၉၃၇ ခု ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့မှာ ဗိုလ်တထောင်ရှိ အမှတ် ၂၂၆ အခြေစိုက် လက်နက်တိုက်က ဘရင်းဂန်းအလက် ၂၀၀ နဲ့ ကျည်ကပ် ၈၀၀ တို့ကို စာရွက် စာတမ်းလက်မှတ်အတုတွေနဲ့ ခိုး ထုတ်ယူမှု ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်။ ဘရင်းဂန်းအလက် ၂၀၀ ဆိုတာ အဲဒီအချိန်က မြန်မာ့တပ်မတော် တပ် ရင်းတပ်ဖွဲ့တွေမှာ တပ်ဆင်ထားတဲ့ ဘရင်းဂန်းအားလုံးရဲ့ ထက်ဝက်နီးပါးဖြစ်တယ်။ ဒီလိုလက် နက်တွေ ခိုးထုတ်သွားနိုင်အောင် စီစဉ်ပေးသူက ဗြိတိသျှအစိုးရ မြန်မာပုလိပ်အဖွဲ့မှာ ပူးတွဲတာဝန် ထမ်းဆောင်နေတဲ့ ကပ္ပတိန်ဒေးဗစ်ဗီဗီယန်းဖြစ်တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နဲ့ ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေကို လုပ်ကြံရာ မှာ အသုံးပြုခဲ့တဲ့ လက်နက်တွေကတော့ ဗြိတိသျှအရာရှိတဦးဖြစ်တဲ့ မေဂျာ ဟင်နရီယမ်းဆိုသူက ဦး စောကို ခိုးထုတ် ပေးခဲ့တဲ့ လက်နက်တွေဘဲ ဖြစ်တယ်။

ဦးစောဟာ ၁၉၄၆ ခုနှစ်ကတည်းကစလို့ မေဂျာယမ်း၊ မေဂျာ လန့်စ်ဒီန်းတို့ ထံကနေ လက်နက် ငယ်နဲ့ ကျည်ဆံတွေကို ဝယ်ယူလို့ဖြစ်စေ၊ ခိုးလို့ဖြစ်စေ နည်းမျိုးစုံနဲ့ စုဆောင်းရယူခဲ့တယ်။ မေဂျာ ယမ်းဟာ ဆပ်မရှင်းဂန်းတလက်၊ ကာဘိုင် ၃ လက် စတင်းဂန်းတလက်၊ တော်မီဂန်း ၂လက်၊ လူဂါးပစ္စတိုတလက်၊ ခြောက်လုံးပြူးတလက်နဲ့ ခဲယမ်းမီးကျောက်တွေကို ဦးစောအတွက် ဝယ်ယူစု ဆောင်းပေးခဲ့တယ်။ ဒါ့အပြင် ၁၆ မိုင် အင်္ဂလိပ်ရှေ့တန်း ခဲယမ်း မီးကျောက်တပ်က လက်နက်နဲ့

ကျည်ဆံ အမြောက်အများ ခိုးထုတ်နိုင်အောင် အင်အားစစ်တပ်က မေဂျာအေစီ၊ ကပ္ပတိန်ဘူး၊ ၂၇ ဂျင်ဝင်ဘလီတ်၊ ဆာဂျင်ဟာ့စ်၊ ဆာဂျင်ဖော့ စတဲ့စတဲ့ ဗြိတိသျှစစ်ဗိုလ်အကြပ်တွေကလည်း ပါဝင် ပတ်သက်ကူညီခဲ့ကြတယ်။

ဗြိတိသျှ ကွန်ဆာပေးတစ် အသိုင်း အဝိုင်းအနေနဲ့ ဒီလိုနိုင်ငံရေးအရရော၊ အကြမ်းဖက်လုပ်ကြံသတ် ဖြတ်တဲ့အထိ ဖြစ်ပွားဖို့ စစ်ရေးအရရော ဂဠုန်ဦးစောကို မက်လုံးပေးအသုံးချစေခိုင်းခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဗြိတိသျှ နေမဝင်အင်ပါယာကြီး ပြိုကွဲမခံနိုင်တဲ့ ကွန်ဆာပေးတစ်တွေအတွက် ဗြိတိသျှ ဓနသဟာယ အပြင်က လုံးဝလွတ်လပ်ရေးရယူဖို့ဆုံးဖြတ်ထားတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ဖဆပလ အဖွဲ့ကို မျက်မှန်းကျိုးနေတာဟာ အဓိကအကြောင်းရင်းဘဲဖြစ်တယ်။

နောက်တချက်က ဗြိတိသျှတို့ကို တလျှောက်လုံး သစ္စာစောင့်သိခဲ့တဲ့ အလို တော်ရိသာပေါ်ထွန်းလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးနဲ့ ဗြိတိသျှတို့ကို အထင်ကြီးပြီး ဗြိတိသျှအလိုတော်အတိုင်း ဒိမိုနီယံ၊ ဓနသဟာယ အ တွင်းက လွတ်လပ်ရေးကိုသာ တောင်းဆိုတဲ့ ဦးစောတို့လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ချီးမြှောက် ချင်တာလည်းပါ တယ်။

(၉)

အဲဒီအချိန်က နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှု ကြီးမှာ ဂဠုန်ဦးစောကို လက်နက်တွေ ခိုး ယူစုဆောင်းပေးမှုမှာ အထင်အရှားပါဝင်ခဲ့ သူတွေထဲက ဗြိတိသျှအငယ်တန်းအရာရှိ တွေကိုသာ ဖော်ထုတ်အရေးယူခဲ့ပေ မယ့် နှစ်အတော်ကြာလာသောအခါ အင်အားစစ်တပ်ရဲ့ မြန်မာနိုင်ငံကွပ်ကဲမှုအဖွဲ့ပါ ဝင်ပတ်သက်မှုကို သာမကဘဲ အင်အားစစ် သေနာပတိချုပ် ဖီးလ်မာရယ်ဘားနက်လော့ မွန်ဂိုမာရီအထိ မကင်းရှင်း ကြောင်း တွေ့လာခဲ့သည်။ ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့က ဘရင်းဂန်းတွေခိုးထုတ်သွားသူမှာ ဦးစော ဖြစ် ကြောင်း ခံယမ်းမီးကျောက်တပ်ဖွဲ့မှူး မေဂျာမူးရ်က ၂၆ ရက်နေ့မှာ သိရှိသွားပြီး သူ့ရဲ့ထိပ်တန်း အရာရှိ (Provost Officer) ဆီကို စာနဲ့ရေးပို့ခဲ့တယ်။ ထိပ်တန်းအရာရှိက သူတို့လမ်းကြောင်း အ တိုင်း အဆင့်ဆင့် တင်ပြတာဖြစ်လို့ အဆင့်ဆင့် အရာရှိတိုင်းလည်း သိနေမှာဖြစ်တယ်။ ဒီအစီရင်ခံ စာဟာ မြန်မာပြည် ကွပ်ကဲမှုဌာနချုပ်ရဲ့ စစ်ဦးစီးချုပ် လက်ဖတင်နှင့် ဂျင်နရယ် ဘရစ်ထံရောက် တယ်။ စစ်ဦးစီးချုပ် ဘရစ်လက်ထဲမှာ ဘယ်နှစ်ရက်အောင်းနေသည် မသိ၊ စစ်ဦးစီးချုပ်ဘရစ်က စစ်ဦးစီး ဘရီဂေးဒီယား ဂျူခ် (Brigadier General Staff) ထံကို ဇူလိုင်လ ရရက်နေ့မှာ ဆက်လက် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ဖို့ချပေးသည်။ ဘရီဂေးဒီယားဂျူခ်ဟာ စစ်ဦးစီးချုပ်က ဆက်လက်အရေးယူ ရန် ချပေးထားတဲ့အမှုတွဲကို လုံးဝအရေးမယူဘဲ ဖိုင်တွဲထဲထိုးထည့် ထားပြီး လုပ်ကြံမှုဖြစ်ပွားပြီး ၄ ရက်ကြာမှ သတိရတော့တယ်လို့ ဘုရင်ခံနဲ့ ဖဆပလ အစိုးရအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဦးနုတို့ကို ပြောပြ သည်။ ပျောက်ဆုံးသွားတဲ့ ဂရင်းဂန်းနဲ့ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်တွေ ဦးစောထံ ရောက်နေ ကြောင်း အစောကြီး သိသူတွေထဲမှာ တောင်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ် တိုင်းမှူး ဘရီဂေးဒီယား နက်ရှ်နဲ့ စစ်ဌာနချုပ် ထောက်လှမ်းရေးမှူးချုပ် ဘရီဂေးဒီယားနိုက် (Brigadier Knight)တို့လည်း ပါဝင်တယ်။ ဘုရင်ခံအတွင်းဝန် ဖိလစ်နက်ရှိဟာ ဒီသတင်းကို ဘရီဂေးဒီယား နက်ရှ်ထံက သိတာလည်းဖြစ် နိုင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အတွင်းဝန်နက်ရှိဟာ ဘရီဂေးဒီယားနက်ရှ်ရဲ့ အစ်ကိုရင်းခေါက်

ခေါက်ဖြစ်လို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီး ဘုရင်ခံရဲ့ တိုက်တွန်းချက်အရ ဦးစောနေအိမ်ကို ဝင်ရှာ တော့မယ်ဆိုပြီး သတင်းပေးကာ ဇူလိုင် လ ၁၉ ရက်နေ့မှာ လုပ်ကြံမှုဖြစ်ပွားအောင် ဦးစောကို တိတ်တဆိတ် သတင်းပေးလိုက် သူဟာလည်း သူတို့ ၂ ဦးဖြစ်နိုင်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လုပ်ကြံမှုဖြစ်ပွားချိန် မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ခန်းမ အောက် တည့်တည့်မှာရှိတဲ့ စီအိုင်ဒီ (မူခင်း တပ်ဖွဲ့) အကြီးအကဲ ဦးထွန်းလှအောင်ရဲ့ခန်းမှာ သူတို့ တိတ်တဆိတ်ရောက်ရှိနေကြပြီး လုပ်ကြံမှု ဖြစ်ပွားပြီးနောက်မှ တိတ်တဆိတ် ထွက်သွားကြတာဖြစ်လို့ဖြစ်တယ်။ စစ်ဘက်ကတာဝန်ရှိသူတွေ ဟာ စစ်ဘက်ထုံးစံအရ စစ်ဆေးခြင်းခံခဲ့ကြရပေမဲ့ ဘယ်သူတို့တယောက်မှ အပြစ်ဒဏ်မရဘဲ ကွင်းလုံးကျွတ်လွတ်ခဲ့ကြတယ်။ စစ်ပြီးစအချိန်က ခေတ်အမှီဆုံးလက်နက် တခုဖြစ်တဲ့ ဂရင်းဂန်း ၂၀၀ ကို စာရွက်စာတမ်းအတုတွေနဲ့ နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင်ခိုးထုတ် သွားတာကိုခံခဲ့ရတဲ့ စစ်လက်နက် ပစ္စည်းတပ်ဖွဲ့နဲ့ ခဲယမ်းမီးကျောက်တပ်ဖွဲ့က အရာရှိအမြောက်အများဟာလည်း လက်နက်ခဲယမ်းမီး ကျောက် ပျောက်ဆုံးမှုမှာ တာဝန်ပေါ့လျော့မှုဖြင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးခုံရုံးဖွဲ့ပြီး စစ်ဆေးတာခံခဲ့ရသော် လည်း တဦးတယောက်မှ အရေးယူခံရခြင်းမရှိဘဲ အမှုမှ ကွင်းလုံးကျွတ်လွတ် ခဲ့ကြသည်။

လုပ်ကြံမှုကြီးမဖြစ်ပွားအောင် တား ဆီးအရေးယူရန် အချိန်အလုံအလောက်ရပြီး တာဝန်အများဆုံး ရှိတဲ့ ဘရီးဂေးဒီးယားဂျင်ကိုလည်း အေးအေးဆေးဆေး လူမသိသူမသိ အဝေးကိုပြောင်းရွှေ့ ပေး လိုက်တယ်။ ဒီလို စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွေကို မတရားလျှိုးငှက် ဖုံးကွယ်ပြုလုပ်ခဲ့ကြ တာကို ဘုရင်ခံနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဗြိတိသျှဝန်ကြီးရုံး (Burma office) က လုံးဝမကျေနပ်ခဲ့ဘူး လို့ ဆိုပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဗြိတိသျှဝန်ကြီးရုံးက ဒီ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ စစ်ဆေးမှုတွေအပေါ် မှန်ကန်တရားမျှတမှုကို သံသယရှိကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ အဲဒီအချိန်က ဗြိတိသျှစစ် တပ် စစ်သေနာပတိချုပ် (CIGS, Chief of Imperial General Staff) ဖီးမာရှယ်မောင်ဂိုမာရီဟာ စင်္ကာပူရှိ အရှေ့ဖျားမြေပြင်တပ်ဖွဲ့ဌာနချုပ်ကို ရောက်ရှိလာပြီး မြန်မာပြည်ကွပ်ကဲမှု ဌာနချုပ်ရဲ့ လုပ် ကိုင်ဆောင်ရွက်ပုံတွေကို ကျေနပ်ဖွယ် ရှိမရှိ စုံစမ်းစစ်ဆေးဖို့ လက်ဖတင်နင်ကာနယ်တဦးကို မြန်မာ နိုင်ငံကို စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလက်ဖတင်နင်ကာနယ် ဘယ်လိုစုံစမ်းစစ်ဆေးတယ်၊ ဘာတွေ တွေ့ရှိတယ်ဆိုတာကို အတိအလင်း ထုတ်ဖော်ခြင်းမရှိဘဲ ဖုံးဖိထားခဲ့သည်။ နောက်ပြီးတော့မှ ဖီးမာ ရှယ်မောင်ဂိုမာရီဟာ ‘အဖမ်းခံထားရတဲ့ အရာရှိငယ်တဦးကလွဲပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိ အင်္ဂလိပ်စစ်အရာရှိ အားလုံးမှာ ကျေနပ်ဖွယ်ရှိသည်’ဟု တဖက်စောင်းနင်း မှတ်ယူခဲ့တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရခြင်းမှာ သူ့သေတွင်း သူတူးဖြင်းဖြစ်တယ်။ စစ်ဦးစီးချုပ် လက်ဖတင်နင် ဂျင်နရယ် ဘရစ်နဲ့ ဘရီးဂေးဒီးယား ဂျင်ကိုကို လုံးဝ စစ်ဆေးစရာမလိုဟု ကျွန်ုပ်ယူဆသည်’ ဆိုပြီး သူတို့ ၂ ဦးကို အခိုင်အမာ အကာအကွယ်ပေးခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၄ ရက် နေ့မှာ စင်္ကာပူရှိ အရှေ့ဖျားစစ်ဌာနချုပ်မှ မောင်ဂိုမာရီဟာ လန် ဒန်ရှိ စစ်ရုံးချုပ်ကနေတဆင့် မြန်မာပြည်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးအတွက်ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ပေးပို့လိုက်တဲ့ ကြေး နန်း အမှတ် Paper 174 လုံခြုံရေးမှုအဆင့် ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်အပိုဒ် ၂ မှာ ‘ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်နေ့ ဝန်းကျင်တွင် ဘရီးဂေးဒီးယားဂျင်သည် မေဂျာမူရ်၏ အစီရင်ခံစာပါအကြောင်းအရာကို စစ်ဦး စီးချုပ် ထံတင်ပြသည်။ ဦးစီးချုပ်က ဘုရင် ခံထံ ဆက်လက်တင်ပြသည်။ ဘုရင်ခံက အောင်ဆန်းကိုခေါ်၍

ပြာသည်။ အောင်ဆန်းက စီအိုင်ဒီ(မူခင်းတပ်ဖွဲ့)ကို ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဦးစောနဲ့ ယင်း၏ နေအိမ်ကို ဝင်ရောက်ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန် တာဝန်ပေးသည်။ ယင်းတာဝန်ပေးချက် ပေါက်ကြားသွားပြီး ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် လုပ်ကြံခံရခြင်းဖြစ်သည်။’

မှတ်ချက်။ ဇူလိုင် ၁၉ ရက်နေ့အ စား ဇူလိုင် ၂၀ ရက်နေ့ဖြစ်နေတာကို သတိ ပြပါ။

ဒီလို မောင်ဂိုမာရီဟာ အလွဲလွဲအ ချော်ချော် အစီရင်ခံခဲ့တာကို အရှေ့ဖျားမြေ ပြင်တပ်ဖွဲ့များရဲ့ စစ် သေနာပတိချုပ် (C in C Farelf) ဂျင်နရယ်ရစ်ချီက စစ်သေနာ ပတိချုပ်ရဲ့ ကြေးနန်းစာမှာ အမှားအ ယွင်း များစွာပါရှိခဲ့ကြောင်း ကြေးနန်းဖြင့် ထပ်မံတင်ပြခဲ့ပေမဲ့ တယူသန်အစွဲကြီးတဲ့ မောင်ဂိုမာရီက မတုန်မလှုပ် ဂရုမပြုတော့ဘဲ အမှားကိုသာ ရင်ဝယ်ပိုက်ထားလိုက်သည်။ နောက်ပိုင်းမှာ အင်္ဂလိပ် အစိုးရက စစ်သေနာပတိချုပ် မောင်ဂိုမာရီကြေးနန်း အရှေ့ဖျားစစ်ဦးစီးချုပ် ရစ်ချီကြေးနန်းနဲ့ ဘုရင်ခံ ဆာဟူးဖရန်စ် ကြေးနန်းတို့ကို အသေးစိတ် စုစည်းနှိုင်းယှဉ်မှတ်စုထုတ်ရန် ဗြိတိသျှအစိုးရ မြန်မာ ပြည်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးရုံးက တာဝန်ခံတဦးဖြစ်တဲ့ ဖင်ဒလေ (Findley) ကို တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ဖင်ဒလေရဲ့ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အရ ဘုရင်ခံက ဇူလိုင် ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ ကြေးနန်းအမှတ် ၃၃၃ ဖြင့် တင်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း လုပ်ကြံမှုမှာ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်ကပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့မှုနဲ့ ထိပ်ပိုင်း စစ်ဘက်အရာရှိ ကြီးတွေရဲ့ လိုအပ်သလို ဆောလျင်စွာ အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိဘဲ အေးတိအေးစက်လုပ်နေမှု ဟာ အထင်အရှားပေါ်လွင်လာတယ်။ ဒါကြောင့် ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင် မြန် မာပြည်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီး၊ စစ်ဝန်ကြီးနဲ့ စစ်သေနာပတိချုပ်တို့ကို ခေါ်ယူတွေ့ဆုံခဲ့ရတဲ့အထိ အရပ်ဆိုးအကျည်းတန်ခဲ့ရ တယ်။ မကြာသေးမီကမှ သုတေသနပြုလုပ်သူတွေကို ကြည့်ရှုခွင့်ပေးခဲ့တဲ့ ၁၉၄၈ ခုနှစ် မေလထဲက နေ့တနေ့မှာ ရန်ကုန်ရှိ ဗြိတိသျှသံအမတ်ကြီးက ဗြိတိသျှအစိုးရရုံးစိုက်ရာ ဝိုက်ဟောကို ပေးပို့ခဲ့တဲ့ ကြေးနန်းစာတစောင်မှာ ‘အဲဒီအချိန်က ရဲအရာရှိချုပ်က ဗြိတိသျှသံအမတ်ကြီးကို ဗိုလ်ချုပ် အောင် ဆန်းလုပ်ကြံမှုမှာ ဗြိတိသျှတို့ရဲ့လက်ချက်မကင်းဘူးလို့ ယုံကြည်ထားပါတယ်။’လို့ ပြောကြားခဲ့ ကြောင်း ဆာဒေါ်မန်စမစ်ကိုလဲ မသင်္ကာဘူးလို့လဲ ရဲအရာရှိချုပ်က တင်ပြထားပြီး ကြားဝင်ဆောင် ရွက်ပေးသူက ရန်ကုန်ရှိ ဗြိတိသျှကောင်စီမှာ အဲဒီအချိန်က တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူ မစ္စတာဂျွန် စတီးဝပ် ဘင်ဂျလေဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါအပြင် ဖမ်းဆီးထောင်ချထားခြင်းခံနေရတဲ့ လုပ်ကြံ သူ ဦးစောက ထောင်ပြင်ပနဲ့ စာအဆက်အသွယ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ပထမ ဗီဗီယန်းဆီ စာရေးခဲ့ရာမှာ ‘ အရပ်ရှည်ရှည်နဲ့ လူကြီးကို ဆက်သွယ်လိုပါတယ်’လို့ ရေးခဲ့တယ်။ နောက်ပိုင်း စိတ်မရှည်တော့ဘဲ ဦးစောဟာ အရပ် ၆ ပေလက်မရှိတဲ့ ဗြိတိသျှကောင်စီက ဘင်ဂျလေထံကို ကိုယ်တိုင်စာရေးပြီး ‘နိုင်ငံတကာ တုန်လှုပ်သွားစေမဲ့ ဖော်ထုတ်မှုတွေကို လုပ်ရလိမ့်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။’ အဲဒီ အချိန်က စီအိုင်ဒီ အကြီးအ ကဲဖြစ်သူ ဦးထွန်းလှအောင်က ဘင်ဂျလေကို အ သေအချာစစ်ဆေးဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုရင်ခံဆာဟူးဘရန်စ်က သက်သေမခိုင်လုံဘူးဆိုပြီး ငြင်းပယ်ကာ လင်ဂျလေကို နိုင်ငံအတွင်းက ထွက်ခွါသွားစေသည်။ နောက်ပြီး ဦးစောဟာ ကာနယ်တူး လော့နဲ့ လန်ဒန်ဒေးလီးမေးလ် သတင်းထောက် ကင်း ဘဲတို့ကိုဆက်သွယ်ပြီး ထောင်ဖောက်ပြေးဖို့ ကြိုးစားခဲ့ ပါသေးတယ်။ နောက်ဆုံးအထိ သူ့ကို ကယ်တင်လိမ့် မယ်လို့ ယုံကြည်ထားတယ်။ ဒါကြောင့် ဦး စောဟာ ကြီးစင်ပေါ်တက်ခါနီးမှာ "Any Message from London" လို့ ထောင်ပိုင်ကြီးကို မေးနေ

သေးတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးတဲ့နောက်မှာ ဆာဒေါ်မန်စမစ်နဲ့ဘင်ဂျလေဟာ မြန်မာ နိုင်ငံ တောင်ပေါ်သားများရဲ့ မိတ်ဆွေအဖွဲ့အမည်နဲ့ ကရင်တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ လက်နက်ကိုင် ပုန်ကန်မှုကို အားပေးထောက်ခံခဲ့တာကိုလည်း အထင်အရှားတွေ့ရသည်။

နိဂုံး

အာဏာကို လက်နက်အားကိုးနဲ့ အကြမ်းဖက် သတ်ဖြတ်ယူဖို့ ကြိုးစားခဲ့တဲ့ဦးစောဟာ သူ့မျှော်မှန်း ထားသလို တိုင်းပြည်ဖရိုဖရဲဖြစ်ကာ ဘုရင်ခံက သူ့ကို တိုင်းပြည်အာဏာအပ်နှင်းလိမ့်မည်ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးအိပ်မက်ကြီး အကောင်အထည်ပေါ်မလာဘဲ လုပ်ကြံ မှုဖြစ်ပွားတဲ့နေ့မှာပဲ အဖမ်းခံလိုက်ရပြီး အဲဒီနေ့ ညနေပိုင်းမှာ ဘုရင်ခံဆာဟူးဘရန်စ်က ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့ ရောင်းရင်းလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်သူ သခင်နဲ့ ပဆပလကို အစိုးရဖွဲ့စည်းရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၄၈ ခု မေလ ၈ ရက်နေ့မှာ အင်းစိန် ထောင်ကြီးအတွင်းမှာ မောင်းစိုး၊ သက်နှင့်၊ မှုံကြီးတို့နဲ့အတူ ကြီးပေးကွပ်မျက်ခြင်း ခံလိုက်ရပြီး ရန် ကြီးအောင်နဲ့ စိန်ကြီးတို့လည်း အဲဒီနေ့မနက်မှာပဲ ရန်ကုန်ဗဟိုအကျဉ်းထောင်ကြီးမှာ ကြီးပေးခံ ခဲ့ကြရတယ်။ သုခ၊ ခင်မောင်ရင်နဲ့ မောင်နီတို့မှာ မေလ ၇ ရက်နေ့ညနေ အတော်စောင်းမှ ကြီး မိန်မှ တသက်တကျွန်းလွဲပြောင်းကျခံရန် အမိန့်စာ ရန်ကုန်ထောင်ကြီးကိုရောက်ရှိလာလို့ ကြီးဒဏ် က နေလွတ်သွားသည်။ ဘညွန့်ကတော့ အစိုးရသက်သေအဖြစ် ဖော်ကောင်လုပ်လိုက်လို့ တရား သေ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ ခင်မောင်ရင်နဲ့ မောင်နီတို့က အတွင်းဝန်များရုံးမှာ အစည်းအဝေး လုပ် ဖြစ်မဖြစ် အရင်းဆုံးသွားကြည့်ကြတယ်။ ဝန်ကြီးများအစည်းအဝေးလုပ်ဖြစ်တာ သေချာကြောင်း ဦး စောဆီကို တယ်လီဖုန်းနဲ့သတင်းပို့တယ်။ ဒီတော့မှ ဦးစောက လူသတ်သမား ၄ ဦးကို စေလွှတ် လိုက်တာဖြစ်တယ်။

လုပ်ကြံမှုကြီးမှာ ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့တဲ့ ဗြိတိသျှ အရာရှိတွေထဲက ကပ္ပတိန်ဗီဗီယန်းနဲ့ မေဂျာယမ်းတို့ နှစ်ဦးသာ လက်နက်မှုဖြင့် ဖမ်းဆီးတရားစစ်ဆေးခြင်း ခံကြရပြီး ကပ္ပတိန်ဗီဗီယန်းက ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ်၊ မေဂျာယမ်းက ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်အသီးသီး ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။ နောက်ပိုင်း အယူခံဝင်ရာမှ မေ ဂျာယမ်းအနိုင်ရပြီး တရားသေလွတ်ပေးခဲ့တယ်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ ကေအန်ဒီအို (ကရင်တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တွေ)က အင်းစိန်ထောင်ကိုဝင်စီးပြီး ကပ္ပတိန်ဗီဗီ ယန်းကို ခေါ်ထုတ်သွားခဲ့တယ်။ ဗီဗီယန်း ထိုင်းနိုင်ငံကတစ်ဆင့် အင်္ဂလန်ကိုပြန်ရောက်သွားပြီး အင်္ဂ လန်မှာ ငြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်ရင်း ကွယ်လွန်သွားခဲ့တယ်။